

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای آموزش پزشکی عمومی

کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

آیین نامه اعتباربخشی دوره

پزشکی عمومی

ساختار و فرایند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

در دانشگاهها/دانشکدههای علوم پزشکی کشور

مقدمه:

نظر به نقش و اهمیت اعتباربخشی برنامه در تضمین و ارتقاء کیفیت دوره پزشکی عمومی، این آیین نامه جهت تبیین ساختار، وظایف، و فرآیند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی که در ساختار دولتی و غیر دولتی به تربیت پزشک عمومی می‌پردازند، تدوین شده است.

الف - تعاریف:

دوره: در این آیین نامه، منظور از دوره، برنامه آموزش پزشکی عمومی اجرا شده در دانشکده‌های پزشکی دارای مجوز از وزارت بهداشت می‌باشد.

اعتباربخشی دوره: اعتبار بخشی دوره فرآیندی است که طی آن یک بیانیه رسمی در خصوص کیفیت دوره آموزشی به دنبال خودارزیابی مبتنی بر استانداردهای مصوب شورای عالی برنامه ریزی، و سپس ارزیابی بیرونی برنامه، توسط شورای گسترش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر می‌گردد.

استاندارد: معیارهایی که نشان دهنده سطح مطلوب عملکرد بوده و دوره توسط آنها مورد قضاوت قرار می‌گیرد. این استانداردها با در نظر گرفتن معیارهای علمی، اسناد بالادستی و شرایط قابل حصول در کشور، تدوین شده و از طریق نظر خواهی و اجماع صاحب نظران تکمیل گردیده و به تصویب مراجع ذیصلاح رسیده است.

خودارزیابی: ارزشیابی دوره پزشکی عمومی که توسط دست اندرکاران دوره و بر اساس استانداردهای ملی دوره پزشکی عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی انجام می‌شود. این ارزشیابی در برگیرنده ارزیابی کمی و کیفی از نقاط قوت و محدودیت‌های برنامه بوده که هدف آن اصلاح و بهبود برنامه است.

ارزیابی بیرونی: ارزشیابی بیرونی عبارت است از ارزیابی دوره پزشکی عمومی توسط ارزیابان بیرونی بر اساس آخرین استانداردهای ملی دوره پزشکی عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی. این ارزشیابی فرایندی است برای ارزشیابی کیفیت برنامه در راستای حرکت به سوی بهبود کیفیت در آموزش و دستیابی بهتر به اهداف دوره. ارزشیابی بیرونی به طور معمول دربرگیرنده بررسی گزارش خودارزیابی، بازدید از دوره و تدوین گزارش ارزشیابی بیرونی است.

تجدید نظر خواهی: درخواست تجدید نظر در خصوص نتیجه اعتباربخشی که توسط دانشکده ی مورد اعتباربخشی و بر اساس شرایط پیش بینی شده در این آیین نامه صورت می‌گیرد.

وزارت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی برنامه ریزی: شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

آیین‌نامه اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

شورای گسترش: شورای گسترش دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای آموزش پزشکی عمومی: شورای آموزش پزشکی عمومی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

کمیته اعتباربخشی دبیرخانه شورای پزشکی عمومی: کمیته اعتباربخشی برنامه پزشکی عمومی در دبیرخانه شورای پزشکی عمومی واقع بوده و وظیفه برنامه ریزی و تدوین سیاست‌ها، مقررات و ضوابط مورد نیاز و نظارت بر اجرای بهینه آنها را در راستای اجرای فرایند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی به عهده دارد.

کمیته خود ارزیابی دانشکده پزشکی: واحدی در هر دانشکده پزشکی، که به منظور ساماندهی فرآیند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی تشکیل می‌گردد. این کمیته با استفاده از ظرفیت کارشناسی و اجرایی دانشکده پزشکی و به منظور هدایت کلیه فعالیت‌های مرتبط با خودارزیابی در دانشکده‌ی پزشکی ایجاد می‌گردد.

ب- ساختار اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی:

ماده ۱- برای انجام فرآیند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی، فعالیت‌ها و اقدامات در سه سطح دانشکده پزشکی، دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی، شورای گسترش انجام می‌شود.

۱-۱- شورای گسترش: شورای گسترش دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور، تصویب آیین‌نامه اعتباربخشی و تایید نهایی اعتباربخشی موسسات و دوره‌های آموزشی را بر عهده دارد. کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی که در این آیین‌نامه شرح داده شده است، گزارش بازدید بیرونی به همراه پیش‌رأی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی را به شورای گسترش ارسال می‌کند تا بر اساس رأی اعضاء، تصمیم‌گیری در خصوص موقعیت اعتباربخشی برنامه مورد بررسی را اعلام نماید.

۲-۱- شورای آموزش پزشکی عمومی: شورای آموزش پزشکی عمومی دو نقش عمده در خصوص اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی مشتمل بر تصویب شیوه‌نامه‌های مربوط به اجرای فرایند اعتباربخشی و همچنین تعیین اعضای کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی دارد.

۱-۲-۱- کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

کمیته اعتباربخشی به منظور برنامه ریزی، سیاست‌گذاری، نظارت بر انجام اعتباربخشی، بررسی گزارش‌ها و صدور پیش‌رأی اعتباربخشی تشکیل می‌گردد. تعداد اعضاء کمیته اعتباربخشی پزشکی عمومی ۱۳ نفر است که توسط دبیر شورای آموزش پزشکی عمومی پیشنهاد و توسط معاون آموزشی وزارت بهداشت ابلاغ دریافت می‌کنند. مدت عضویت در این کمیته ۲ سال خواهد بود. (مدت عضویت دانشجوی یک سال می‌باشد)

آیین نامه اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

کمیته‌ی خودارزیابی به منظور هدایت کلیه‌ی فعالیت‌های مرتبط با خودارزیابی در دانشکده‌ی پزشکی تشکیل می‌شود و دارای یک دبیر می‌باشد که از بین اعضای هیأت علمی با سابقه مدیریتی انتخاب می‌شود. این کمیته می‌تواند در برگیرنده‌ی ترکیبی از اعضای زیر باشد:

- مدیران دانشکده (رئیس، معاون آموزشی، معاون مالی اداری، معاون پژوهشی)
- نمایندگان از مدیران گروه‌ها و مسئولین بخش‌ها
- نمایندگان از اعضای هیأت علمی با تجربه و جدید (پایه و بالینی)
- نمایندگان از دانشجویان پزشکی رده‌های مختلف
- مسئول و کارشناسان دفتر توسعه و اداره آموزش دانشکده‌ی پزشکی
- نمایندگان از فارغ‌التحصیلان پزشکی

تبصره ۱: ترکیب نهایی اعضای کمیته خودارزیابی دانشکده پزشکی به پیشنهاد رییس دانشکده پزشکی تعیین و توسط شورای آموزشی دانشگاه تأیید و توسط معاون آموزشی دانشگاه ابلاغ می‌شود.
تبصره ۲: شرح وظایف کمیته خودارزیابی در شیوه نامه‌ی های مربوطه آمده است.

ج- فرآیند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

ماده ۲- شروع اعتباربخشی:

۱-۲- دانشکده پزشکی باید آمادگی خود را برای شروع فرآیند اعتباربخشی در بازه زمانی تعیین شده توسط دبیرخانه پزشکی عمومی، از طریق معاونت آموزشی دانشگاه، به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی اعلام نماید. پس از موافقت با درخواست دانشکده، جدول زمانبندی خودارزیابی و ارزیابی بیرونی به همراه سایر مستندات مورد نیاز در اختیار دانشکده متقاضی قرار می‌گیرد.

ماده ۳- خودارزیابی:

۱-۳- خودارزیابی با نظارت کمیته خود ارزیابی در سطح دانشکده پزشکی و بر اساس استانداردهای مصوب ملی دوره پزشکی عمومی انجام می‌شود. (جزئیات مربوط به انجام خود ارزیابی در راهنمای خود ارزیابی آمده است).

۲-۳- گزارش خودارزیابی به همراه مستندات مورد نیاز پس از تأیید توسط رئیس دانشکده پزشکی و معاون آموزشی دانشگاه به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی ارسال می‌گردد.

ماده ۴- ارزیابی بیرونی:

۱-۴- پس از اعلام آمادگی دانشکده برای ارزیابی بیرونی، دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی اعضای تیم بازدید را به کمیته اعتباربخشی پیشنهاد و با تأیید کمیته اعتباربخشی، ابلاغ اعضای تیم ارزیاب صادر می‌شود.

آیین‌نامه اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

۴-۲- برای هر تیم ارزیابی بیرونی، یک نفر به عنوان سرپرست تیم توسط کمیته اعتباربخشی منصوب می‌شود. افراد تیم ارزیابی بیرونی باید از بین افراد غیر وابسته به دانشکده مورد ارزیابی (بر اساس راهنمای اخلاقی تدوین شده) انتخاب شوند.

۴-۳- چنانچه هر یک از اعضای تیم ارزیابی به هر شکلی در معرض تعارض منافع نسبت به برنامه و دانشکده مورد ارزیابی باشد، برای مراعات بی طرفی و عدالت، مکلف است موضوع را بلافاصله به صورت کتبی به رئیس کمیته اعتباربخشی اطلاع دهد. هر گونه تصمیم بر عهده کمیته اعتباربخشی خواهد بود.

تبصره ۱: اگر در حین یا بعد از بازدید مشخص شود که تعارض منافع وجود داشته و گزارش نشده است، موضوع باید برای بررسی و تصمیم مقتضی در کمیته اعتباربخشی مطرح گردد.

تبصره ۲: برون سپاری کلیه فرایندهای مرتبط با اعتباربخشی به سایر نهادها و مؤسسات تا قبل از صدور رأی نهایی، پس از تدوین و تصویب آیین‌نامه‌های لازم با نظارت دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۵- انواع رأی نهایی در خصوص اعتباربخشی:

۵-۱- تأیید کامل صلاحیت: تمام استانداردهای الزامی را در حد قابل قبول تأمین کرده باشد. طول مدت این اعتبار ۵ سال است و در پایان مدت مجدداً اعتباربخشی انجام می‌شود.

۵-۲- تأیید مشروط صلاحیت: بیشتر استانداردهای الزامی را در حد قابل قبول تأمین کرده است. به نحوی که کیفیت کلی دوره مورد سوال نباشد. فرآیند اعتباربخشی بعدی بین ۱ تا ۳ سال بعد به تشخیص کمیته اعتباربخشی انجام خواهد شد.

۵-۳- تأیید مشروط صلاحیت با اخطار: تعداد قابل ملاحظه‌ای از استانداردهای الزامی را در حد قابل قبول تأمین نکرده است. به نحوی که کیفیت کلی دوره مورد سوال است. یا دو بار رأی تأیید مشروط صلاحیت گرفته باشد. فرآیند اعتباربخشی بعدی بین ۶ ماه تا ۱ سال آینده انجام خواهد شد.

۵-۴- عدم تأیید صلاحیت: بیشتر استانداردهای الزامی را تأمین نکرده است، و در فاصله زمانی مشخص شده، بهبود قابل توجهی در استانداردها رخ نداده است، به نحوی که مجدداً در سطح مشروط صلاحیت با اخطار باقی مانده باشد.

۵-۵- تأیید راه اندازی: برای دانشکده‌های متقاضی تاسیس دوره پزشکی عمومی، استانداردهای کالبدی و استانداردهای الزامی متناسب با هر مرحله آموزشی دوره پزشکی عمومی را در حد قابل قبول تأمین کرده باشد. در این سطح، طول مدت رأی صادره متناسب با طول مدت مرحله آموزشی می‌باشد.

تبصره ۱: برای دانشکده‌هایی که هنوز یک دوره دانش آموخته نداشته‌اند، در پایان هر مرحله رأی نهایی اعتباربخشی متناسب با همان مرحله آموزشی صادر می‌شود.

آیین‌نامه اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

تبصره ۲: در مواردی که دوره مورد اعتباربخشی تایید مشروط صلاحیت را دریافت می‌کند، اجراء موارد زیر ضروری است:

- ارسال گزارش های دوره ای .

- بازدید مجدد توسط تیم ارزیابی بیرونی بعد از فاصله زمانی مشخص بنا به رای کمیته اعتباربخشی

ماده ۶- تجدید نظر خواهی: چنانچه موسسه به رأی صادره اعتراض داشته باشد طبق فرایند زیر می تواند تقاضای تجدید نظر کند.

۶-۱- چنانچه دانشکده در خصوص پیش رأی صادره توسط کمیته اعتباربخشی، خواهان تجدید نظر باشد، ظرف ۲ هفته از تاریخ اعلام رای، تقاضای خود را همراه دلایل و مستندات به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی ارسال نماید.

۶-۲- کمیته اعتباربخشی تقاضای دانشکده را بر اساس مستندات تکمیلی بررسی و در خصوص پیش رأی تصمیم گیری می نماید. این تصمیم قابل تجدید نظر نمی باشد.

۶-۳- در صورتیکه رأی شورای گسترش با پیش رأی کمیته اعتباربخشی متفاوت باشد، دانشکده مورد اعتباربخشی می تواند تقاضای تجدید نظر نماید. در این صورت:

۶-۳-۱- ظرف ۳۰ روز بعد از ابلاغ رأی شورای گسترش، دانشکده مربوطه می تواند درخواست تجدید نظر را همراه مستندات لازم به دبیرخانه شورای گسترش ارسال کند.

۶-۳-۲- در صورت اعلام درخواست تجدید نظر، کمیته‌ای مشتمل بر ۵ نفر خبره در زمینه آموزش پزشکی عمومی به انتخاب دبیر شورای گسترش تشکیل می شود این افراد نباید در کمیته اعتباربخشی و هیچ یک از مراحل ارزیابی بیرونی از برنامه مورد بررسی حضور نداشته باشند.

۶-۳-۳- کمیته تجدید نظرخواهی ضمن بررسی درخواست و مستندات ارائه شده می تواند درخواست شواهد و مستندات اضافه از دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی یا دانشکده متقاضی تجدید نظر بنماید. در صورت نیاز، کمیته تجدید نظر خواهی می تواند بازدید از محل داشته باشد، یا از افراد کمیته اعتباربخشی و سایر افراد مطلع برای ارائه شواهد بیشتر دعوت نماید .

۶-۳-۴- کمیته تجدید نظر خواهی هیچگونه اصلاح یا تغییری را که پس از بازدید اول ارزیابان صورت گرفته باشد را نمی پذیرد.

۶-۴- رأی نهایی پس از بررسی نتیجه تجدید نظر، ظرف ۴۵ روز توسط شورای گسترش صادر و به دانشکده اعلام می گردد.

ماده ۷: اعلام عمومی نتایج اعتباربخشی: دبیرخانه آموزش پزشکی عمومی می تواند نتایج اعتباربخشی دانشکده های پزشکی را به نحو مقتضی در اختیار عموم جامعه قرار دهد.

آیین نامه اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

ماده ۸- ارزشیابی فرآیند اعتباربخشی: دبیر کمیته اعتباربخشی مکلف است به منظور اطمینان از کیفیت فرآیند اعتباربخشی، فرم‌های ارزشیابی فرآیند اعتباربخشی را تدوین نموده و با کمک تیمی که در روند بازدید بیرونی مشارکت نداشته اند، گزارش‌های سالیانه تهیه و به کمیته ارائه نماید.

این آیین نامه در ۳ بخش و ۸ ماده در تاریخ ..... به تصویب شورای گسترش دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی رسید.